

SPOR
PSİKOLOJİSİNDE
YENİ YAKLAŞIMLAR

Editör
Nihal DAL

© Copyright 2019

Bu kitabın, basım, yayın ve satış hakları Akademisyen Kitabevi A.Ş.'ne aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kağıt ve/veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Tablo, şekil ve grafikler izin alınmadan, ticari amaçlı kullanılamaz. Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığının bandrolü ile satılmaktadır.

ISBN

978-605-258-687-7

Kitap Adı

Spor Psikolojisinde Yeni Yaklaşımlar

Editör

Nihal DAL

Yayın Koordinatörü

Yasin Dilmen

Sayfa ve Kapak Tasarımı

Akademisyen Dizgi Ünitesi

Yayıncı Sertifika No

25465

Baskı ve Cilt

Sonçağ Matbaacılık

Bisac Code

SPO041000

DOI

10.37609/akya.1370

GENEL DAĞITIM

Akademisyen Kitabevi A.Ş.

Halk Sokak 5 / A

Yenişehir / Ankara

Tel: 0312 431 16 33

siparis@akademisyen.com

www.akademisyen.com

ÖNSÖZ

Son yıllarda ülkemizde spor psikolojisi alanındaki araştırmalarda önemli bir artış olduğu görülmektedir. Ancak, mevcut araştırmalar konu ve yöntem açısından dar bir çerçeveye sıkışmıştır. Daha da önemlisi mevcut araştırmaların önemli bir kısmı kuramsal dayanaktan yoksun veya zaten yeterince araştırılmış kuramsal temellere dayandırılmıştır. Dolayısıyla, spor psikolojisi alanında sağlıklı bir kuramsal çerçevede sunulmuş yeni bakış açılarına gereksinim duyulmaktadır.

Elinizdeki kitap spor psikolojisi alanında araştırmacılar için farklı bakış açıları sunmayı amaçlamaktadır. Kitap mevcut araştırma konularına farklı bakış açıları sunmanın yanı sıra, alan yazında henüz çok yeni olan konulara da değinmektedir. Kitabın ilk bölümünde sosyal psikolojinin ilk deneysel çalışması ve spor psikolojisinin miladı sayılan sosyal kolaylaştırma konusu ele alınıyor. Bir asırdan uzun süredir köklü bir araştırma geleneğine sahip sosyal kolaylaştırma kavramı spor bilimi çerçevesinden incelenip, araştırmacılar için yeni fikirler sunuluyor. Kitabın ikinci bölümünde psikoloji alanyazını için henüz çok yeni bir konu olan ironik hatalar konusu inceleniyor. İronik hatalar konusunda alanın en köklü dergilerinde deneylerini yayınlamış araştırmacılar konuyu spor özelinde sunarak yeni araştırmalar için önerilerini sunuyor. Kitabın üçüncü bölümünde motivasyon kavramının en temel hatta en ilkel bileşenleri olan yaklaşma ve kaçınma kavramları ele alınıyor ve motor davranışı nasıl etkileyebileceği tartışılıyor. Kitabın dördüncü bölümünde yüz ifadelerinden duyguları tanıma konusu inceleniyor. Yüz ifadelerinden duyguları tanımanın sporda araştırmacılar ve uygulamacılar için önemi tartışılıyor. Kitabın son bölümünde zihinsel dayanıklılık konusu açıklanıyor ve özellikle antrenörlerin meslek yaşantısına

katkılar sağlayabilecek bilgiler sunuluyor. Yoğun bir çalışma sürecinin sonunda ortaya çıkan bu kitap ve bu kitabın gelecekteki geliştirilmiş baskılarının spor bilimcileri yeni araştırma fikirlerine yönlendirebileceğini umuyorum.

Editörlüğünü üstlendiğim bu kitabın ortaya çıkmasında emeğini esirgemediğim bizlere bilgi ve deneyimleriyle destek veren sayın Dr. Serdar Tok'a teşekkür ederim. Bu eserin ortaya çıkmasına özveri ile katkı veren değerli yazar meslektaşlarım Dr. Recep GÖRGÜLÜ, Dr. Utku IŞIK, Dr. Şenol GÜVEN, Araş. Gör. Atakan YAZICI ve Eslem GÖKÇEK'e teşekkür ederim. Teşekkür borcum olan bir diğer kişi de bu süreçte kendisine yeterince zaman ayıramadığım oğlum Sarp ER. Teşekkür ederim oğlum.

YAZARLAR

Nihal DAL
Recep GÖRGÜLÜ
Eslem GÖKÇEK
Şenol GÜVEN
Utku IŞIK
Atakan YAZICI

İÇİNDEKİLER

BÖLÜM 1

Nihal DAL

Sporla Sosyal Kolaylaştırma	1
Giriş.....	1
Norman Triplett ve Sosyal Kolaylaştırma	2
Sosyal Kolaylaştırma Etkisine Yol Açan Psikolojik Mekanizmalar	5
Öz Sunum (İzlenim Yönetimi)	6
Spor Psikolojisi Sosyal Kolaylaştırma Etkisi	6
Kaynaklar.....	12

BÖLÜM 2

Recep GÖRGÜLÜ & Eslem GÖKÇEK

(Psikolojik) Baskı Altında Zihinsel Kontrol ve Performans .	15
Giriş.....	15
Wegner'in Zihinsel Kontrolün İronik Süreçleri Kuramı	21
İronik Süreçler Kuramıyla İlgili Yapılan Araştırmalar	22
İronik Süreçler Kuramı, Motor Performans ve Spor.....	24
Sonuç ve Öneriler	29
Kaynaklar.....	30

BÖLÜM 3

Şenol GÜVEN

Yaklaşma – Kaçınma Motivasyonu ve Motor Davranışa Etkisi	35
Motivasyon Nedir?	35
Yaklaşma – Kaçınma Motivasyonunun Tarihsel Gelişimi	36

Yaklaşma – Kaçınma Motivasyonunun Tanımı.....	38
Yaklaşma – Kaçınma Motivasyonunun İçeriği ve İşleyişi.....	39
Yaklaşma – Kaçınma Motivasyonu ve Motor Davranış İlişkisi	42
Sonuç ve Öneriler.....	48
Kaynaklar.....	49

BÖLÜM 4

Utku IŞIK

Sporda Yüz İfadeleri İle Duyguların Değerlendirilmesi.....	53
Yüzümüzdeki Gerçekler	53
Yüz Tanıma Neden Önemli?	57
Yüz Tanımlama Becerisinin Kullanıldığı Alanlar.....	61
Fiziksel Aktivite ve Yüz Tanıma Becerisi.....	65
Kaynaklar.....	68

BÖLÜM 5

Atakan YAZICI

Kavramsal Bakış Açısı İle Sporda Üstün Başarı İçin Zihinsel Dayanıklılık	75
Giriş.....	75
Kavramsal Olarak Zihinsel Dayanıklılık	80
Strese Karşı Verilen Yanıtlarda Zihinsel Dayanıklılık	83
Kültürlerarası Yaklaşım ve Zihinsel Dayanıklılık.....	86
Sporcuların Zihinsel Dayanıklılık Gelişiminde Antrenörlerin Yeri	87
Zihinsel Dayanıklılık Ölçüm Araçları	90
Sonuç ve Öneriler.....	91
Kaynaklar.....	92
Yazarlar Hakkında.....	99